

Annotatie BW overleg over eerste aanbevelingen van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten dinsdag 9 juni 2020

Deelnemende bewindspersonen zijn:

BZK: minister Ollongren en staatssecretaris Knops
 LNV: minister Schouten
 VWS: minister De Jonge
 J&V: staatssecretaris Broekers-Knoll
 EZK: staatssecretaris Keijzer (eventueel vervangen)
 SZW: minister Koolmees en staatssecretaris Van Ark
 I&W: (10)(2e)

Achtergrond

- Het kabinet heeft het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten onder aanvoering van Emile Roemer ingesteld om voorstellen te doen om de werk- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten te verbeteren zodat het risico op coronabesmetting voor arbeidsmigranten afneemt. Het Aanjaagteam onderneemt zelf geen acties maar jaagt anderen aan en stimuleert alle betrokken partijen om (beter) samen te werken op landelijke, regionaal en lokaal niveau. (10)(2e) is als onafhankelijk adviseur en uitvoerder betrokken bij het Aanjaagteam.
- De problematiek rond de bescherming van arbeidsmigranten is complex, heeft veel verschillende aspecten, ook grensoverschrijdende (bijv. werken in Nederland en wonen in Duitsland), en daardoor zijn er ook veel verschillende partijen bij betrokken.
- Het Aanjaagteam heeft aanbevelingen opgesteld voor het Kabinet en per aanbeveling aangegeven wie hierin het voortouw zou moeten nemen.
- Naast het aanjaagteam zijn er binnen SZW verschillende afdelingen bij het onderwerp arbeidsmigranten betrokken. Dit zijn onder andere de Inspectie SZW (over arbeidsomstandigheden) de directie Veilig en gezond werken en de directie Arbeidsverhoudingen.

Aanbevelingen

- Het document dat voorligt is een mooie analyse van de problematiek en geeft een logische uitsplitsing van alle elementen die een rol spelen in de problematiek rondom arbeidsmigranten. De aanbevelingen zouden ook allemaal uitgevoerd moeten worden.
- De onderwerpen die aan bod komen in de aanbevelingen zijn: registratie, wonen, vervoer, werken, zorgverzekering, samenwerking toezichthouders/handhavingsinstanties en Informatievoorziening.
- Deze eerste aanbevelingen zien op de korte termijn en geven een doorkijkje naar aanbevelingen voor de langere termijn.
- Alhoewel er gesproken wordt over aanbevelingen voor de korte termijn zijn niet alle maatregelen ook daadwerkelijk op korte termijn uit te voeren. Een voorbeeld daarvan is huisvesting: natuurlijk moet er betere huisvesting komen voor arbeidsmigranten, maar dat is niet op heel korte termijn realiseerbaar en zeker niet binnen enkele dagen/weken. Er is namelijk een tekort aan woningen. Toch is dit een aanbeveling voor de korte termijn.
- Bij een deel van de aanbevelingen voor de korte termijn wordt aangegeven dat dit in de nieuwe COVID-wet of daaraan gelieerde regelingen geregeld zou moeten worden. **Actie:** als er nog zaken moeten worden opgenomen in de COVID-wet dan zal dit op zeer korte termijn moeten worden uitgewerkt.
- Kijkend naar de acute problematiek in de vleessector en mogelijk ook de fruittelers, waarbij er een hogere besmettingsgraad is dan gemiddeld (soms tot 22%) spreekt er te weinig urgentie uit de aanbevelingen.

- Voor de acute problematiek is het dan ook noodzakelijk om naast aanbevelingen op korte en langere termijn een aantal elementen uit te lichten waarop per direct actie ondernomen moet worden.

Dat zijn:

1. *Uitzendbureaus die arbeidsmigranten laten werken in bedrijven met een hoog risico op coronabesmetting zoals vleesverwerkende bedrijven, dienen arbeidsmigranten per persoon één slaapkamer beschikbaar te stellen, tenzij sprake is van individuen met een affectieve relatie.*
Als een arbeidsmigrant ziek wordt, dan mag hij/zij niet uit huis gezet worden. Het is belangrijk dat uitzendbureaus zich committeren aan dat uitgangspunt (beoogd eigenaar: uitzendbureaus).
Advies: Hiermee instemmen. In het kader van het voorkomen van besmetting met het corona virus is het belangrijk dat ook arbeidsmigranten de mogelijkheid hebben om in hun woonsituatie 1.5 m afstand te houden. Het meeste prioriteit in deze heeft echter huisvesting voor arbeidsmigranten die positief getest zijn en in isolatie/quarantaine moeten. Hiervoor zijn er (vanuit de overheid) corona hotels beschikbaar. Daarnaast is het ook een verantwoordelijkheid van de werkgever, zowel de uitzendbureaus als de inleners.
2. *Neem in de Tijdelijke wet maatregelen covid-19, een daarop gebaseerde regeling of een soortgelijke wet de verplichting voor inleners en uitzendbureaus op direct de beschikking te hebben over het BSN-nummer, woonadres en telefoonnummer of e-mailadres van de arbeidsmigranten die voor de inlener/het detacherings- of het uitzendbureau werken (beoogd eigenaar: J&V, in afstemming met BZK en SZW).*
Advies: Hiermee instemmen. Een sluitende en actuele administratie bij uitzendbureaus is zeer belangrijk ten behoeve van bron- en contactonderzoek. Echter, om ervoor te zorgen dat dit ook daadwerkelijk meegenomen kan worden in de nieuwe COVID-wet is het belangrijk dat J&V danwel SZW binnen enkele dagen een uitgewerkt voorstel opstellen.
3. *Benadruk in de Tijdelijke wet maatregelen covid-19, een daarop gebaseerde regeling of een soortgelijke wet dat arbeidsmigranten, net als iedereen in Nederland die onderling geen huishouden vormt, in de vervoersmiddelen waarin zij worden vervoerd tussen hun huisvestings- en werklocatie, 1,5 meter afstand van elkaar in acht moeten nemen dan wel oplossingen te zoeken naar analogie van OV en taxi.*
Bied alternatieve oplossingen voor vervoer van meerdere personen in kleine busjes, zoals (elektrische) fietsen en grotere voertuigen zoals touringcars waarbij het mogelijk is om de afstandsvereisten in acht te nemen
Advies: hiermee instemmen. Arbeidsmigranten reizen dagelijks van hun huisvestinglocatie naar hun werk en terug. Het is van belang dat het risico op besmetting tijdens dit vervoer tot een minimum te beperken. Er is veel discussie over het begrip huishouden in het kader van arbeidsmigranten en het wonen en vervoer. Er zijn partijen die voorstellen dat als arbeidsmigranten met elkaar een huishouden vormen, ze dus ook samen vervoerd kunnen worden.
4. *Blijf als overheidspartijen zoveel mogelijk met elkaar samenwerken en betrek hierin ook nieuwe partijen, zoals de gemeentelijke handhaving. Betrek daarbij ook instanties net over de grens. Maak een regionale analyse op basis van alle beschikbare informatie van alle toezichhouders, zowel op Rijks- als op lokaal niveau*
Advies: instemmen. In de brief van 3 juni jl aan de Tweede Kamer over de stand van zaken corona is de volgende passage opgenomen: "Samen met de GGD'en en de betrokken ministeries wordt op korte termijn een plan van aanpak opgesteld om te bekijken in welke sectoren de grootste risico's op besmetting met het coronavirus bestaan en welke rol het testen van medewerkers daarin kan spelen." De bovenstaande aanbeveling sluit daarbij aan.

Aangezien het aanjaagteam slechts aanjaagt en niet zelf tot actie overgaat is het de overweging waard om hier een projectleider voor aan te stellen die de uitvoering van bovenstaande punten coördineert en zorgt dat er ook daadwerkelijk op korte termijn tot actie wordt over gegaan.